

Ha alltid ryggen fri

Som kristen lärare får man vara beredd på att bli ifrågasatt, i synnerhet om ens lärarkolleger och rektor vet om att man är kritisk till evolutionsteorin. Det är beklagligt att det ska behöva vara så, men det beror naturligtvis på att det är en så utbredd missuppfattning att evolutionen i dess vidaste mening (makroevolution) är bevisad. Så är det verkligen inte.

Naturalismens starka fäste som normbildande på det naturvetenskapliga området under flera generationer har lett till att det idag närmast vore utopiskt att tänka sig att en majoritet av Sveriges biologilärare skulle ta upp evolutionskritiska argument i sin undervisning. Biologilärare har överlag – liksom de flesta sekulariserade människor – aldrig ens tänkt tanken att det skulle finnas någonting att invända mot Darwins teori. Man har ju aldrig hört om det under sin egen utbildningstid, och saknar därför som regel tillräcklig kunskap och perspektiv på ursprungsfrågan för att kunna presentera den på ett relevant sätt. Saken kompliceras ytterligare av att ursprungsfrågan har en existentiell dimension genom att den berör världsbilden och därmed världsåskådningen. Risken är därför uppenbar att en ateistisk eller agnostisk lärare inte skulle framställa evolutionskritiken på ett sakligt och objektivt sätt, ens om en framtida läroplan skulle uppmana till detta.

Ett mer realistiskt framtidsscenario – som egentligen har formellt stöd redan i nuvarande läroplaner och från politiskt håll¹ – är att lärare som undervisar i biologi, och som så önskar, utan att behöva känna tveksamhet ska kunna presentera sina elever vetenskapliga evolutionskritiska argument och låta dem diskutera evolutionsteorins såväl förtjänster som brister under sina lektioner. Målsättningen är ju inte att övertala eleverna att bli kristna, utan att ge dem ett allsidigt perspektiv på såväl livets mångfald som de teorier som gör anspråk på att förklara det.

Men eftersom skolsituationen i dagsläget är som den är, krävs det inte bara kunskap hos dig som ska undervisa på ett relevant och allsidigt sätt om ursprungsfrågorna, utan (tyvärr) även en god portion mod. Det kan nämligen finnas personer i din omgivning som bygger upp egna föreställningar om din undervisning som inte stämmer överens med verkligheten. Det kan vara kolleger eller föräldrar som misstänkliggör dig utifrån sina egna tolkningar av vad de hör från elever eller från dina engagemang utanför skolan.

Det är därför klokt att vara proaktiv, d v s att alltid "tänka efter före", och att se till att din undervisning verkligen är relevant, för att du ska ha ryggen fri om det skulle uppstå problem i någon form på grund av "trycket" från omgivningen. Det finns några saker du kan tänka på:

- **Låt eleverna lära sig vad som menas med naturalism som filosofisk idé och vilka konsekvenser en strängt naturalistisk syn på världen påverkar hur man tänker om den inom forskningen, t ex i fråga om universums och livets uppkomst och utveckling.**

- **Visa eleverna att kritiken mot Darwin inte bara kommer från religiöst håll, utan att det finns en avsevärd och ökande intern kritik mot darwinismens mekanismer. Via länken <https://dissentfromdarwin.org/> får du konkreta exempel på detta.**

- **Visa att det finns en mängd fenomen i den levande världen som evolutionsteorin inte har några bra förklaringar till. Se t ex Genesis nr 2-2018 s. 18-23. Du hittar det aktuella numret på vår webbplats via <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2019-2/> (eller kortare: <https://krymp.nu/1yA>).**

- **Ge konkreta exempel på vetenskaplig kritik av darwinismen. Se till att Genesis nr 1-2018 "Är evolutionsteorin bevisad?" och nr 1-2019 "Livets ursprung" finns tillgängliga på skolan. Det förstnämnda finns redan i form av pdf på <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2018-1/> (eller kortare: <https://krymp.nu/1vz>). Nr 1-2019 publiceras på webben i mars 2020. Låt eleverna läsa utvalda texter och sedan redogöra för hur både Darwins förespråkare och kritiker argumenterar.**

De flesta svenska elever får tyvärr inte den allsidiga ursprungsundervisning som läroplanen ger dem rätt till.

- Om eleverna frågar dig om din egen syn på evolutions-teorin så svara ärligt och med relevanta vetenskapliga argument. Allsidighet i undervisningen innebär att olika vetenskapliga synsätt ska presenteras för eleverna. Att blanda vetenskapliga och religiösa argument är inte allsidigt, det är bedrägligt. Religiösa argument, som hänvisningar till Bibeln, hör inte hemma på biologiekationer. Det ger dessutom intrycket att evolutionskritik främst är religiöst motiverad. Det är den inte – den är baserad på vetenskap, även om slutsatserna kan vara av religiös eller filosofisk karaktär.

- Gäller frågorna däremot din egen tro bör du förklara för eleverna att du inte kan svara under en biologiekation.

- Dokumentera din undervisning. Tänk noga igenom vad du skriver på tavlan, vad du vill att eleverna ska

notera. Se till att ingen kan anklaga eller misstänkliggöra dig för något dina elever skriver av från tavlan. Var beredd att visa upp din lektionsplanering och dina förberedda tavelnoteringar om någon skulle ifrågasätta dig och din undervisning.

Du som läser detta har både en möjlighet och ett ansvar att gå före i detta avseende. Det är inte alls säkert att du själv är lärare, men kanske känner du någon eller har någon form av relation till någon, t ex genom dina barn eller barnbarn. Det är då viktigt att lärarna får tillgång till material som ger en överblick om vad vetenskaplig evolutionskritik handlar om. Genesis nr 1-2018 och 1-2019 är exempel på referenser som kan göra skillnad i det avseendet.

NOT

1. Se septembernumret 2018 (3-2018) av Genesis med temat "Skapelsen och skolan".